

IV Festiwal Trzech Kultur we Włodawie

Dziedzictwo

Trzy dni dla trzech kultur - tak najkrócej scharakteryzować można coroczny Festiwal Trzech Kultur we Włodawie. Tegoroczna edycja pokazała, że w pełni zasługuje on na miano atrakcji turystycznej.

Trzy kultury

Specyfiką Włodawy jest wielokulturowość. Społeczność żydowska żyła tu wraz z katolikami i prawosławnymi. Potrafili być razem. Przez ostatnie kilkadziesiąt lat nie zajmowano się szerzej historią Włodawy pod tym kątem. W Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego wiele lat poświęciliśmy na zgłębianie tematyki wielokulturowości. Odnaleźliśmy wiele nieznanych dotąd źródeł. Doszliśmy do wniosku, że naszą wiedzę należy prezentować miastu, Polsce i światu - mówi Marek Bem, dyrektor Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego we Włodawie.

Świadkiem wielokulturowego dziedzictwa Włodawy są świątynie judeo-chrześcijańskie: żydowska, katolicka i prawosławna. W skład zespołu synagogalnego zaliczane do cenniejszych zabytków architektury żydowskiej w Polsce wchodzi: wielka synagoga, mała synagoga i dom pokahalny. Główna świątynia wzniesiona została w stylu późnego baroku w latach 1764-1774 przy wsparciu finansowym Czartoryskich, ówczesnych właścicieli Włodawy. Obecny wygląd uzyskała w XIX wieku dzięki dobudowaniu drugiej kondygnacji i dwóch narożnych alkerzy. We wnętrzu należy zwrócić uwagę na wspaniałe aron ha-kodesz, czyli szafę na Torę. Obejrząc też można wystawy poświęcone kulturze żydowskiej ze szczególnym uwzględnieniem społeczności Włodawy.

Po przeciwległej stronie czworobocznego Rynku stoi cerkiew parafii prawosławnej pod wezwaniem Narodzenia NMP. Wybudowana została w latach 1840-42 ze środków Augusta Zamoyskiego. Na początku służyła grekokatolikom. Obiekt ma wygląd cerkwi ruskiej w stylu bizantyjsko-klasycystycznym. W środku znajduje się ikonostas wykonany według kanonów sztuki wschodniej w 1843 roku w Warszawie.

Nieco dalej położony jest późnobarokowy kościół Paulinów pw. św. Ludwika wzniesiony w latach 1739-84

według projektu architekta Pawła Fontany. W głównym ołtarzu znajduje się kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Warto zwrócić uwagę na monumentalne rzeźby ojców Kościoła oraz późnobarokową polichromię wykonaną przez braci Dobrzeniewskich. Przylegający do kościoła klasztor Paulinów pochodzi również z XVIII wieku. Zakonnicy, którzy przed paru laty wrócili do Włodawy, prowadzą w nim z dużym zaangażowaniem prace remontowe.

Trzy dni

Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego w 1995 roku zorganizowało po raz pierwszy w trzech świątyniach koncerty pod hasłem „Muzyka sakralna Włodawy”. Po czterech latach zainicjowano szerszy program edukacyjny poświęcony dziedzictwu kultu-

w roku 1999. Z roku na rok impreza się rozwija. Tegoroczna też była bardzo ciekawa.

- Muzyka została tak dobrana, by festiwal łączył w sobie pokaz, edukację, prowokację, umożliwił refleksję i odpoczynek. Dla przykładu, Trio Kroke z Krakowa zagrało świecką muzykę z chasydzkim rodowodem natomiast chór synagogi Pod Białym Bocianem z Wrocławia zaprezentował uroczystą muzykę synagogalną - wyjaśnia Marek Bem.

W pierwszym dniu poświęconym kulturze żydowskiej wystąpili też artyści z Lublina. Teatr NN z Ośrodka Brama Grodzka wystawił spektakl *Był sobie raz*, zagraли Klezmerzy z Bramy. W wielkiej synagodze otwarto nową wystawę czasową pt. „Tora, rabini i nauczyciele”, na której zgromadzono obrazy polskich i żydowskich artystów malarzy XX wieku.

Od piątku pisano też Prawosławny Krzyż Tolerancji Religijnej. W malowaniu uczestniczyły grupy z Bielska Podlaskiego i Białegostoku oraz Młodzieżowego Domu Kultury, ze szkół włodawskich i miejscowej parafii prawosławnej. Dzień kultury prawosławnej przypadł w sobotę. Wieczorne nabożeństwo poprowadził abp lubelsko-chełmski Abel. Natomiast w trzecim dniu - katolickim organizatorzy próbowali przybliżyć atmosferę centrum kulturowego, jakim dla mieszkańców Włodawy był klasztor Paulinów. Służyć temu ma m.in. wystawa ze zbiorów jasnogórskich urządzona w dawnym skarbcu klasztornym.

- Festiwal jest naszym wkładem w promocję Włodawy - mówią organizatorzy. - Przez cały rok prowadzimy typową działalność muzealną, a raz

Prawosławny Krzyż Tolerancji Religijnej.

w roku organizujemy festiwal. Współpracują wówczas z nami inne instytucje. Festiwal może mieć duży wpływ na młodzież. Zainteresowanie małymi ojczyznami w szkołach wzrasta. Świadczy o tym ogólnopolska konferencja nauczycieli nt. dziedzictwa kulturowego regionów pogranicza. To co wypracowali we Włodawie, wykorzystają w autorskich programach. W tym roku festiwal po raz pierwszy dobrze spełnił również rolę promocyjną. Przyjechała młodzież ze szkół w Zielonkach pod Warszawą, z Pruszkowa, z liceum SS. Niepokalanego Poczęcia z Szymanowa, nauczyciele uczestniczący w konferencji oraz liczne grupy wykonawców. Byli też turyści z Lublina, Chełma i innych miejscowości, przyjeżdżający na własną rękę. Relację z festiwalu można będzie zobaczyć w TVP 1 i TV Polonia - mówi Marek Bem.

Tekst i zdjęcia Janusz Kopaczek

Ojciec Jan Golonka, kustosz z Jasnej Góry oprowadzał po wystawie.

rowemu Włodawy. Formuła została rozszerzona i tak narodził się Festiwal Trzech Kultur. Zgłoszono go do konkursu „Przebiśnięg” na najciekawszą inicjatywę kreującą nowoczesną ofertę turystyczną w Polsce. Muzeum otrzymało wówczas nagrodę honorową. Festiwal uznano za atrakcję turystyczną

